

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

*Ze aanbaden Hem en keerden in grote vreugde terug naar Jeruzalem.
Ze waren voortdurend in de tempel, waar ze God loofden.*

Lc 24:52-53

Het zijn opvallende woorden, waarmee Lucas zijn evangelie afsluit. We zijn zo gewend om de Hemelvaart van Jezus te begrijpen vanuit een perspectief van onzekerheid en gemis. Dat komt vooral door het verhaal in Handelingen 1, dat voor veel mensen vertrouwd en bekender klinkt. Daar wordt Jezus voor de ogen van de leerlingen omhuld door een wolk, waarna Hij opstijgt naar de Vader (Hand 1:9). Ze turen naar de hemel, maar zien Hem niet. Hier in Lucas zijn er geen wolken of nevelen: er is slechts die zegen die Jezus over hen uitspreekt en daarna de vreugde, die de leerlingen de kracht geeft om in de tempel te blijven bidden. Het wachten op de dag van Pinksteren... dat wachten dat hen zo zwaar zou vallen: dat komt pas later aan de orde. Je moet soms doorlezen. Het evangelie van Lucas en de Handelingen van de apostelen horen nu eenmaal bij elkaar.

Die laatste verzen van het Lucasevangelie plaatsen Hemelvaart in het perspectief van de vreugde, de zegen, waarmee Jezus zijn leerlingen op weg stuurt. 'Vreugde, vreugde, louter vreugde', zingt het bekende lied op de melodie van Beethoven. Het is een vergeten perspectief, want we zien vaak over het hoofd dat Hemelvaartsdag een feestdag is, een dag van vreugde en blijdschap. Hemelvaart gaat ook over het koningschap van God. Dat de Enige, de Heer is van hemel en aarde, de Schepper van alles dat ademhaalt – God die ondanks alle kwaad reageren zal over zijn wereld, en die ons door zijn Zoon aanspoort om getuigen te zijn van het evangelie, dat over de hele wereld moet gaan. Ook dat hoort bij Hemelvaartsdag.

In het gedeelte dat in Lucas 24 voorafgaat aan de Hemelvaart, getuigt Jezus over zichzelf. Lucas schrijft in vers 45 dat Hij hun verstand 'opende' voor het begrijpen van de Schriften. Jezus legt aan zijn leerlingen uit dat de Messias veel moest lijden, maar op de derde dag weer op zou staan uit de dood. In zijn naam zullen alle volken opgeroepen worden om tot inkeer te komen, zodat ze bevrijd worden van zonde en van schuld. Van die goede boodschap – zo geeft Jezus aan hen mee – moeten zij getuigen, te beginnen in Jeruzalem (Lc 24:48).

Maar het gaat niet alleen om begrijpen. Ook hun hart moet gaan meedoen. De Geest van waarheid moet gaan leven in hun binnenste. Ze moeten nieuwe mensen worden. Daarom zegt Jezus hen. Het is zo herkenbaar. Je kunt de woorden van de Bijbel noch zo goed begrijpen, ze verstaan met je hoofd, heel goed weten wat er staat... Maar *erdoor* leven: dat is nog iets geheel anders. Het gebeurt ons zo vaak dat we niet vol kunnen zijn van de Geest, omdat we al vol zijn van andere dingen. Als je hoofd vol zit met zorgen, om wat er om je heen allemaal aan de hand is, of met verdriet door ingrijpende gebeurtenissen, dan is het heel begrijpelijk dat je Geest niet ervaren kunt.

Maar heel vaak zijn onrust en stress de boosdoener. We zijn zo druk met z'n allen en hollen vaak van het één naar het ander. Druk met onze smartphones, waarop van alles binnenkomt. Deze week schreven ruim 2500 artsen en wetenschappers een oproep aan de ministers aan staatsecretarissen van volksgezondheid omdat 30.000 kinderen in

Nederland psychische klachten en slaapproblemen ondervinden door overmatig schermgebruik. En dat geldt echt niet alleen voor kinderen. Het zijn allemaal tekenen dat we een kritisch punt hebben bereikt, dat onze hoofden veel te vol zitten. En ook in de kerk merken we dat met elkaar: er moet zoveel gebeuren, dat je soms de vreugde kan verliezen waarmee we ons werk mogen doen. Je kunt ermee gaan worstelen: dat gevoel van het halfvolle glas, de onrust die dit drukke leven met zich meebrengt. Dat de Geest onvoldoende ruimte krijgt, daar doen we vaak ook zelf aan mee.

Een ander woord voor Geest is het Hebreeuwse *ruach*, dat naast 'geest' ook adem kan betekenen. En dat is ook precies wat de Heilige Geest doet, en wat God ons gunt: de Geest geeft letterlijk ademruimte, kracht om door te gaan. In Lucas lezen we dat Jezus zijn leerlingen meeneemt naar Betanië. Betanië ligt aan de zuidoostelijke helling van de Olijfberg. Wanneer je Jeruzalem uitliep vanuit de oostkant, dan kwam je uit bij het Kidrondal. Loop je verder door het dal, dan kwam je door de tuin van Getsemané die op de westhelling van de Olijfberg ligt. Verder omhoog, vanaf de top van de Olijfberg, kon je Betanië zien liggen. Die route had Jezus zo vaak gelopen met z'n leerlingen. Hij ging erheen om de stilte op te zoeken, om te bidden tot zijn Vader. In de tuin van Getsemané hadden ze liggen slapen, toen Jezus bang en ontredderd zijn hulp zocht bij God. We weten niet waar ze over gesproken hebben, tijdens die wandeling naar Betanië. Wat moet er veel door hen heen gegaan zijn, toen ze opnieuw door het Kidrondal liepen; al die plaatsen die zoveel herinneringen oproepen aan al die pijnlijke gebeurtenissen. Het moet ongetwijfeld door hun gedachten zijn gegaan.

Wanneer ze bijna bij Betanië zijn, houdt Jezus halt en zegent hen. Hij heft zijn handen op, als een teken van Gods nadrukkelijke en genadige nabijheid, en spreekt over hen woorden van zegen uit. Wat die woorden van Jezus geweest zijn, daar schrijft Lucas niets over. Maar dat het hen kracht heeft gegeven, dat is overduidelijk.

Het woord zegenen (*eulogeo*) betekent 'goedspreken', begunstigen, iemand kracht of vertrouwen geven. Bij de zegen die Jezus uitspreekt hoort het opheffen van de handen. We zien dat vaker bij Jezus gebeuren, hoe Hij op cruciale momenten de verbinding zoekt met zijn Vader. Wanneer Jezus door het gebied van Decapolis trekt, en een doofstomme man bij Hem wordt gebracht, heft Jezus zijn ogen op naar de hemel, en zucht Hij diep, voordat Hij de man geneest. En ook in Lucas 9 komt het terug, wanneer Jezus duizenden mensen voedt met twee vissen en een paar broden. Daar schrijft Lucas dat Jezus de broden en de vissen nam, "omhoogkeek naar de hemel" en het zegengebed uitsprak (Lc 9:16).

Het zegenende gebaar dat Jezus hier maakt, met zijn handen omhoog geheven, is geen toevallig detail; Lucas vermeldt dat niet zomaar. Het blijft lastig om ons een voorstelling te maken van de Hemelvaart van Jezus. Daarom is het ook goed om even stil te staan bij de woorden van Lucas in vers 51. Want wat staat er nu precies? De Naardense Bijbel, volgt bijna woordelijk de Griekse grondtekst en heeft hier: "En het geschiedt: terwijl Hij hen zegent neemt Hij afstand van hen, Hij is omhooggedragen naar de hemel". Er staat inderdaad een werkwoord dat een opstijgende beweging uitdrukt. Maar er is nog meer aan de hand. Want hier komen twee bewegingen samen, die op hetzelfde moment gebeuren. Nog nooit was Jezus hen zo nabij geweest, als op dat moment waarop Hij hen zegende. Zijn liefde en genade waren zo tastbaar, zo

voelbaar dichtbij. Maar tegelijkertijd is er ook een terugtrekkende beweging. Ze kijken op, en zien hoe Jezus voor hun ogen verdwijnt. Zegenen en afstand nemen: ze vallen helemaal samen. Wanneer Jezus zijn handen omhoog heft, maakt Hij ook zelf de opgang naar de Vader. Hier worden hemel en aarde bij elkaar gebracht. Het aardse dat sterft aan zichzelf en terugkeert naar God, en de Zoon die door zijn opstanding, zijn overwinning op de dood, verheerlijkt moest worden. Ze grijpen hier in elkaar.

Alles komt hier tot een voltooiing. Zoals Jezus zegenend en genadig aanwezig was geweest in het leven van mensen, zo verlaat Hij de aarde: met een gebaar van zegen, met woorden die mensen troosten, bemoedigen en moed geven. Wat Jezus hier doet is ruimte maken voor de Geest, zodat het evangelie verder kan gaan.

Jezus had het hen beloofd, dat de kracht van de Geest hen zal leiden, wanneer Hij er niet meer zal zijn. Ook in Lucas 24 zien we dat terug. “Blijf in de stad”, had Jezus hen gezegd, “tot jullie met de kracht uit de hemel zijn bekleed” (Lc 24:49). De zegen die ze van Jezus meekrijgen is de voorbode van die belofte. Wanneer de Heilige Geest over hen neerdaalt, zal alles duidelijk worden. Mensen uit alle windstreken van het Midden-Oosten zullen het evangelie horen in hun eigen taal. Ze zullen getuigen en verkondigen, en zelfs bloedige vervolgingen zullen niet kunnen tegenhouden dat het evangelie doorgaat. Nu al zien we hoe de Geest hen kracht geeft en vooruit stuwt. Niet met leegte, maar met harten vol van vreugde gaan ze naar Jeruzalem. Daar blijven ze bij elkaar om te bidden en te danken. Aldoor loven ze en eren ze God.

Deze woorden uit Lucas stemmen tot nadenken. Jezus zegent de leerlingen zodat zij vol van vreugde verdergaan. ‘Voortdurend’, benadrukt Lucas, waren ze in de tempel en loofden ze God. Zij die niet in staat waren om met Hem te bidden in Getsemané, leren nu de kracht van het gebed kennen. Het is een voorbode van wat komen gaat. Door de kracht van de Geest zullen ze leren om zelf tot zegen te zijn. Zijzelf zullen mensen de handen opleggen en woorden van genade spreken.

Maar hoe doe je dat: leven in de kracht van de Geest, in deze drukke en verwarrende tijden? Paulus heeft daar prachtige dingen over geschreven in de Galatenbrief. In het vijfde hoofdstuk van deze brief heeft Paulus het over de vrucht van de Geest:

Maar de vrucht van de Geest is liefde, vreugde en vrede, geduld, vriendelijkheid en goedheid, geloof, zachtmoedigheid en zelfbeheersing (Gal 5:22).

Het zijn prachtige, bemoedigende woorden, maar ze staan wel in een gedeelte met pittige waarschuwingen. In Galaten 5 zet Paulus de vrucht van de Geest tegenover de werken van het vlees. Het liegt er niet om wat Paulus allemaal benoemt in vers 19-21. De grenzeloosheid waarmee mensen elkaar pijn doen komt voorbij... van narigheden in het karakter van de mens zoals afgunst, jaloezie, geruzie, boosheid en rivaliteit, tot ontucht en zedeloosheid.

Paulus noemt al deze kwade dingen de ‘werken van het vlees’. Meervoud dus. Ze staan tegenover de vrucht van de Geest. Het is niet zomaar dat Paulus hier spreekt over enkelvoud, over één vrucht. Want de Geest brengt heelheid, eenheid en saamhorigheid in de gemeente. De Geest bindt samen en houdt bijeen. Het gaat om één vrucht met negen smaken.

Wanneer we naar het rijtje kijken dat Paulus noemt, dan valt op dat deze opsomming trapsgewijs verloopt in drie groepjes van drie. Paulus schotelt ons steeds drie stukjes vrucht voor. Hij begint met liefde, blijdschap en vrede. Alle drie hebben ze te maken met onze relatie met God. Liefde, blijdschap en vrede horen helemaal bij onze Heer, en bij zijn Geest die ze in ons doet groeien. Hoe meer je je in God verheugt, hoe voller je hart raakt van liefde en van vrede. Denk aan de leerlingen die naar Jeruzalem en zo vol van blijdschap zijn.

De volgende drie zijn geduld, vriendelijkheid en goedheid: drie eigenschappen die vooral te maken hebben met onze relatie met anderen. Geduldig zijn is een vrucht die de Geest ons leert: om mensen te verdragen die irritaties bij je oproepen. Verdraag elkaar uit liefde, schreef Paulus aan de Efeziërs (Ef 4:2). Vriendelijk zijn, betekent dat je niet alleen aardig bent voor mensen die je liefhebt, maar dat je ook moeite doet voor mensen die onaardig en hard zijn. Het betekent ook dat je liefde toont aan mensen in nood. Dat kost tijd en inspanning; soms ook dat je jezelf even wegcijfert. Dat het even niet gaat om je eigen geluk. Goedheid heeft met ruimhartigheid te maken, met blijmoedige vrijgevigheid.

De laatste drie eigenschappen hebben te maken met de relatie met jezelf. Geloof heeft hier de betekenis van standvastigheid en volharding. Dat je dienstbaar blijft, en trouw blijft in je persoonlijk geloof. Dat je God blijft zoeken. Zachtmoedigheid wil zeggen dat je mild kunt zijn, en jezelf niet op de voorgrond plaatst. Maar ook dat je jezelf beheersen kunt als mensen dingen tegen je zeggen die zeer doen. Al deze eigenschappen hebben betrekking op elkaar; ze hangen samen.

Wandelen naar de Geest, een leven dat goede vruchten draagt: het moet rijpen en groeien in ons. En je moet soms even stilstaan om te kunnen zien wat God in ons leven laat groeien. Zoals het zaadje dat uitgroeit tot de korenhalm. Het heeft regen, zon en goede grond nodig. En zo is het ook met de vrucht van de Geest: het vraagt om oefening, discipline ook, en toewijding.

We leven in een hardvochtige wereld, die elke week weer in brand lijkt te staan. Honger en terreur, oorlogen die blijven woeden...maar in de tijd van de vroege kerk was dat echt niet anders. In een wereld vol dreiging, moesten kleine christelijke gemeenschappen stand zien te houden. Daarom schrijft Paulus over de vrucht van de Geest. Want de vrucht van de Geest omvat hele concrete eigenschappen die ervoor zorgen dat je tot zegen zult zijn voor de mensen om je heen, en waar je jezelf in kunt oefenen. Liefde, vreugde en vrede, geduld, vriendelijkheid en goedheid, zachtmoedigheid en zelfbeheersing: in elk gezin, en elke familie zijn deze eigenschappen nodig zodat je samen toe kunt groeien naar Christus.

Mogen wij zo samen kerk zijn in deze stad. Hervormden en Gereformeerden samen, begeistert door Hem: Jezus Christus onze Heer, die verheerlijkt werd en één is met de Vader, en door de Geest ons nieuwe kracht inblaast. Leef dan ook in zijn Geest en wandel in het voetspoor van Christus. Laat zijn Geest je bezielen. Vandaag, morgen en alle dagen van je leven!

Amen.